

Geenitekniikkafatwa iskee joutsenmerkkiin

(Jussi Tammissola, Talouselämä-lehden Tebatti 26.2.2013; artikkelin viitetiedoin varustettu käsikirjoitus)

<http://geenit.fi/Teb260213.pdf>)

Pohjoismaisen ympäristömerkin eli niin sanotun Joutsenmerkin vaatimukseen yritetään jälleen ujuttaa geenimuunneltujen kasvilajikkeiden ja niistä valmistettujen tuotteiden kieltoa.

Edellisellä kerralla vastaavaa kieltoa ajettiin paperien ja paperituotteiden kriteereihin. Nyt ovat lausunnolla ehdotukset leipomoiden ja leipätuotteiden kriteereiksi. Jos ehdotus hyväksytään, joutsenmerkityt leivät eivät saa sisältää kasviperäisiä geenimuunneltuja aineksia.

Euroopassa harjoitetun geenimuuntelun vastaisen politiikan perustelut ovat kelvottomia. Ne eivät pohjaudu tieteeseen, ja ne myös lyövät korville ympäristömerkin julki lausuttuja tavoitteita.

Tutkijat ovat toistuvasti vedonneet päättäjiin kumotakseen gm-syrjinnän, joka on todellisilta vaikutuksiltaan ihmisille ja ympäristölle vahingollinen – toistaiseksi turhaan.[1–5]

Joutsenmerkin kieltoa ei sentään perustella terveysasioilla – ovathan aktivistijärjestöjen ”tutkimukset” geeniruoan vaaroista ilmenneet huijauksiksi, kuten viimeksi kohua nostattanut Gilles-Eric Séralinin tapaus.[6,7]

Geeniruoka on paljon perusteellisemmin tutkittua ja vähintään yhtä turvallista kuin perinteinen. Joskus se on jopa terveydelle parempaa: esimerkiksi homeiden tuottamaa fumonisiini-myrkkyä on perinteisesti jalostetussa ja luomumaississa jopa satakertaisia määriä geenimaissiin verrattuna.[8–14]

Perustelut eivät kestä

Leipomotuotteille aiottujen Joutsenmerkki-kriteerien perustelut ovat saatavissa vain ruotsinkielisinä. Geenikiellon osalta ne pohjautuvat norjalaisen konsultin muistioon, joka nojautuu lähes kokonaan tieteenulkoisiin käsityksiin ja tieteellisesti kelvottomiin aktivistiryhmien raportteihin.[15]

Kriteeriehdotukset ovat herättäneet hämmästyä ja suuttumusta myös Ruotsin tutkijapiireissä. Julkisuudessa aktiivisimpien joukossa on ollut Ruotsin kasvinjalostuksen professori Sten Stymne.[16]

Stymnen mukaan ”Geenitekniikkaa koskevaa fatwaa valmistelevat EU:n sisällä fundamentalistit, joille ei ole vertaa tekniikan historiassa. Miksi he yhä jatkavat työtään? Yksikään yritys ei enää halua kehittää geenimuunneltuja siemeniä Eurooppaa

varten, julkinen alan tutkimus maanosassa vähenee ja kenttäkokeiden tekeminen on tullut täällä lähes mahdottomaksi.”

Virkahenkilön agenda

Joutsenkriteeriehtotusta esiteltiin ympäristöministeriön seminaarissa 31.1. Tutkijat toivat keskustelussa esiin huolensa ympäristömerkin tilasta. Aiotut, tieteellisesti kestävämmät kriteerit lyövät korville merkin julki kirjoitettuja tarkoituksia ja harhauttavat kuluttajia ympäristölle vahingollisempiin valintoihin.

Ministeriön virkahenkilön vastauksessa vilahti esiin kirjoittamaton, todellinen agenda. Ympäristölogiikan kuivuttua kokoon hän vaati näet geenikieltoa näin: ”Kuluttajilla täytyy olla tuotteita, joista he tietävät, ettei niissä ole käytetty gm-lajikkeita.”

Alan viranomaistahona kyseinen virkailija tietää mainiosti, että EU-säädännössä ja viranomaisvalvonnassa on jo vuodesta 2003 varmistettu, että kaikki gm-kasvilajikkeista peräisin olevat ainesosat on aina selvästi merkitty EU:ssa myytäviin tuotteisiin. Suomessa on jopa lisäksi kehitetty ”gm-vapaudelle” erityismerkintä, jonka valmistajat voivat halutessaan merkitä tuotteisiinsa sellaisesta kiinnostuneita kuluttajia varten Eviran ohjeistuksen mukaan.

Valistunut kuluttaja saa turhaan etsiä muuntogeenisiä tuotteita koriinsa.

Jopa eräillä viranomaisilla näyttää siis olevan tavoitteena paljas, itsetarkoituksellinen geenimuuntelun syrjintä tuotannossa – todellisista ympäristövaikutuksista ja maailman tulevaisuudesta piittaamatta.

Tutkijat vedonneet päättäjiin

Tarvitsemme kipeästi uusia kestäviä, ekotehokkaita, ravitsevampia ja satoisampia gm-kasvilajikkeita – luonnonvarojen säästämiseksi sekä ravinnon, energian ja raaka-aineiden turvaamiseksi ihmiskunnalle. Erityisesti näin on, jos olot maailman tärkeimmillä tuotantoalueilla huononevat siihen mittaan kuin ennustetaan. [17–20]

Tutkijat ovat toistuvasti vedonneet päättäjiin geenimuuntelukiellon torjumiseksi sekä Suomessa että muualla Euroopassa. 333 suomalaista tohtoria, joista 220 on vähintään dosentteja, jätti eduskunnalle vetoituksen tuotantotapojen tasavertaisen rinnakkaiselon puolesta ja geenikieltoa vastaan.

Vetoajissa on muun muassa 27 ekologian, kasvitieteen, genetiikan, jalostuksen, populaatiobiologian ja ympäristönsuojelun professoria, 3 tutkimusjohtajaa, 8 yliopiston dekaania, 12 tutkimuslaitoksen tai -järjestön johtajaa, 13 yliopiston rehtoria, 2 yliopiston kansleria ja yksi tieteen akateemikko. [1]

Ruotsin johtavat kasvitutkijat ovat julkistaneet vastaavanlaisen vetoituksen ruotsalaispäättäjille gm-syrjinnän lopettamiseksi varoittaen, että valetiede estää ympäristöystävällisen maatalouden ja metsänhoidon. Kannanoton on allekirjoittanut 41 tutkijaa

eli 90 prosenttia niistä kasvitieteen perustutkijoista, joita Ruotsin tutkimusneuvosto rahoittaa.[2]

Kansainvälisesti vastaavanlaisen vetoomuksen on allekirjoittanut 25 nobelistia ja 3 400 tutkijaa.[3]

Geenimuunneltuja kasvilajikkeita ja -tuotteita koskevien vaatimusten tulee perustua biologisten tieteiden tutkimustuloksiin. Kasvinjalostuksessa ratkaisee lopputulos, ei jalostuksessa käytetty menetelmä.[1–5]

Jussi Tammissola

Kirjoittaja on maa- ja metsätaloustieteen tohtori, filosofian lisensiaatti ja kasvinjalostuksen dosentti Helsingin yliopistossa.

Viitteet

[1] **333 tohtorin vetoomus eri tuotantotapojen tasavertaisen rinnakkaiselon puolesta ja geenikieltoa vastaan Suomessa**, 18 s.

<http://geenit.fi/RinnakkaiseloTurvattava.pdf>

[2] **Valetiede estää ympäristöystävällisen maatalouden ja metsänhoidon**, varoittavat Ruotsin johtavat kasvitutkijat. Kannanoton on allekirjoittanut 41 tutkijaa eli 90 % kasvitieteen perustutkijoista, jotka tekevät tutkimustyötään Ruotsin tutkimusneuvoston rahoittamina. Dagens Nyheter 1.10.2011.

http://www.upsc.se/documents/News/Debate_article.pdf

"On ehdottoman välttämätöntä, että muuntogeenisten kasvien käyttöä säänneltäisiin samalla tavoin kuin tavanomaisesti jalostettujen kasvien käyttöä niin tieteellisessä koetoiminnassa kuin maataloudessa ja metsänhoidossa. Kasvin ominaisuuksien eikä käytettyjen jalostusmenetelmien tulee ratkaista, vaaditaanko kasvista erityisiä selvityksiä. Nykyiset geenimuuntelua koskevat säännökset ovat vanhentuneita eivätkä ota huomioon uusinta tietoa geenimuuntelusta ja perinnöllisestä vaihtelusta. Kasvitutkijat korostavat, että muuntogeenisten viljelykasvien kohtelu tulee korjata ja säädökset uudistaa, jotta ravinnon ja energian saanti voidaan turvata kasvavalle ihmiskunnalle rajallisen energian maailmassa. ”

[3] **25 nobelistin ja 3 400 tutkijan vetoomus maatalousbiotekniikasta.**

<http://geenit.fi/25Nobel.pdf>. **AgBioworld Declaration of Support for Agricultural Biotechnology.** <http://www.agbioworld.org/declaration/index.html>

[4] EUCARPIA (1989). **Statement on Risk Assessment Regarding the Release of Transgenic Plants.** Euroopan kasvinjalostustutkijoiden liitto (yli 3 000 tutkijaa).

<http://geenit.fi/Euc1989.pdf>

[5] NRC (2004). **Composition of Altered Food Products, Not Method Used to Create Them, Should Be Basis for Federal Safety Assessment.** Nat. Res. Council USA, 5 p. <http://geenit.fi/USATiedeNeuv270704.pdf>

- [6] *Séralini et al. study conclusions not supported by data, says EU risk assessment community*. EFSA 28.11.2012. <http://www.efsa.europa.eu/en/press/news/121128.htm>
- [7] *Aktivistien väitteet geenimaissin syöpäriskistä ovat ilmenneet humpuukiksi*. <http://geenit.fi/SeraliniYm2012.pdf>
- [8] JRC (2008). *Geeniruoka on hyvin todennäköisesti turvallisempaa kuin tavallinen ruoka*, sillä sen teknologia on tarkempaa, lainsäädäntö ankarampaa ja valvonta tiukempaa kuin tavallisella ruoalla. EU-komission yhteisen tutkimuskeskuksen tutkimusraportti 12.9.2008, 73 s. http://ec.europa.eu/dgs/jrc/downloads/jrc_20080910_gmo_study_en.pdf
- [9] *Markkinoilla olevat gm-elintarvikkeet ovat turvallisia*. Italian tiedejärjestöjen yhteinen kanta 3.11.2004 (18 tiedeliittoa, mm. Italian toksikologiliitto ja kansallinen tiedeakatemia). <http://geenit.fi/ItalTdJarj.htm>
- [10] UGASH (2004). *Are there hazards for the consumer when eating food from genetically modified plants?* Union of the German Academies of Science and Humanities, Nov. 2004, 4 p. http://geenit.fi/SaksanTdAkatLiitto1104memorandum_green_biotechnology.pdf
- [11] Herman EM, Helm RM, Jung R, Kinney AJ (2003). *Genetic Modification Removes an Immunodominant Allergen from Soybean*. Plant Physiol. 132, 36–43. <http://www.plantphysiol.org/cgi/reprint/132/1/36>
- [12] *Kasvinjalostus ja ruoka-allergiat*. Allergia & Astma 3/2003, Allergia- ja Astmaliitto ry, 2 s. <http://geenit.fi/AArua303.pdf>
- [13] *Kärsinyt ruoka ei ole terveellistä*. Hyvä Terveys 9/2002. <http://geenit.fi/HTkar902s.pdf>
- [14] *Koisankestävä geenimaissi on jopa 100 kertaa vähemmän homeista kuin tavanomainen ja luomumaissi Etelä-Euroopassa*. <http://geenit.fi/MaisHome.htm>
- [15] *Opinion on the criteria proposed for Swan label regarding bread and bakeries*. Jussi Tammissola, Helsinki 4.3.2013, 13 p. <http://geenit.fi/SvanGmOp040313.pdf>
- [16] *Genteknik avgörande för att slippa svält*. Näin analysoi populismivetoista elontieteiden kiihdytystä EU:ssa Ruotsin kasvinjalostuksen professori Sten Stymne, Svenska Dagbladet 6.1.2013. http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/genteknik-avgorande-for-att-slippa-svalt_7796424.svd
- [17] *Fossiilitaloudesta uusiutuviin raaka-aineisiin kasvibiologian eväillä*. Natura 47 (3), 30–34. http://geenit.fi/Natura3_2010.pdf
- [18] *Terveyttä, laatua ja ruokaturvaa kasvinjalostuksella*. Natura 47 (4): 38–42. http://geenit.fi/Natura4_2010.pdf
- [19] *Transgenic Plants for Food Security in the Context of Food Security*. Pontifical Academy of Sciences Study Week, Vatican City, 15–19 May 2009, 15 p. <http://www.ask-force.org/web/Vatican-PAS-Studyweek-Elsevier-publ->

20101130/Statement-English-PAS-20101130-publ.pdf.

”On moraalinen velvollisuutemme jalostaa gm-kasveja myös kehitysmaiden köyhille ihmisille”, todetaan Katolisen kirkon tiedeakatemian tutkimusviikon yksimielisissä päätelmissä. *Muuntogeeniset kasvit ja ruokahuolto kehitysmaiden näkökulmasta*. <http://geenit.fi/PaavTiedeak09.pdf>, 6 s.

[20] Tammissola J (2010). *Review: Towards much more efficient biofuel crops – can sugarcane pave the way?* GM Crops 1(4): 181–198, 193 references.
<http://www.landesbioscience.com/journals/gmcrops/02TammissolaGMC1-4.pdf>